

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Hoc haud scio cuius fragmentum, vix dignum est vel hoc ordine. Tantum abeit, ut Hieronymo sit tribendum.

AD DARDANUM DE DIVERSIS generibus musicorum.

COGR à te, ut tibi Dardane de aliquibus generibus musicorum, hinc res docet, vel visione, vel auditu brevi sermone respondeam. Alia enim ad lucidum proferre non possum: quia unaquaeque res secundum ingenium ejus est: qua autem possunt enarrari libenter explicabuntur: primum omnium ad organum, eo quod majus esse his in tonitu & fortitudine nimis computantur, clamores venient: de duabus elephontorum pellibus concavum conjungitur, & per duodecim fabrorum sūfflatoria comprensatur: per quindecim cūctas aeras in sonitum nūmīum, quos in modum tonitruū concitat: ita ut per mille passuum spatiā sine dubio sensibiliiter utique & amplius gaudiatur, sic apud Hebraeos de organis que ab Ierusalem, aliquid ac montem oliveti, & amplius sonitu & abundantiam divitiarum suarum.

Psalterium quoque Hebrei nabol: Græcē autem psalterium: Latine autem laudatorium dicitur. De quo in quinq̄usimo quarto psalmo dicitur: Exurge psalterium cum cithara. Est autem cum chordis decem, sicut scriptum est: In psalterio decem chordarum psallam tibi forma quadrata. Psalterium itaque cum decem chordis, id est, cum decem verbis legis contritis contra omnem hæresim, quadrata per quatuor Evangelia potest intelligi.

Tympanum paucis verbis explicari potest: quæ minima res est, eo quod in manu mulieris portari possit: sicut scriptum est in Exodus: Sumpit autem Maria Propheta foror Aaron tympanum in manu sua: & est minima sapientia legis veteris in manu Iudeorum, Synagoga antiquis temporibus perfecit numerum decem verborum legis impletur: sonus ejus in salicibus, id est, per laborem uniuscūque doctoris latiorum Evangelium prædicavit.

Tuba itaque de qua in Daniele scriptum est: Cum audieritis vocem tubæ, fistulae, citharae, & reliqua: diversi figuris ac formis efficiuntur. Alter enim est tuba congregations populi, alter conductionis, alter victoriae, alter persequendi inimicos, alter concusionis civitatum: & reliqua. Tuba autem confuetudinis apud rerum peritissimos hoc modo intelligitur: tribus fistulis æreis in capite angusto inspiratur, in capite per quatuor vociductus æreos, qui per æreum fundamentum quarternas voces producent, magnum nūmīum vehementissimumque proferunt. Ita Evangelium terma confessione trium personarum sanctæ Trinitatis in capite angusto, id est, in nativitate Christi divinitate inspiratur: & per quatuor vociductus, id est, quatuor Evangelistas, per èremum fundamentum stabilitatem fidei & operum in toto orbe voce nimia clamores, quos in modum tubæ congregations fortiter emittunt.

Fistula præterea artis esse mysticæ, sicut fusores eorum resūnūt: reperitur ita bombulūn arœnum ductile quadratum latissimum, quæ in modum corona cum si oculo æreo ferrocoque commixto, atque in medio concusso, quod in ligno alto spatioque formatum superiore capite constringitur: alterum altero capite demissi: sed terram non tangiplerique putatur, & per singula latera duodecim bombula ærea: duodecim fistulis in medio positis, in catena fixis dependent, ita tria bombula in uno latere per circumfumūt utique figurant, & concitato primo bombulo, & concitatis duodecim bombulorum fistulis in medio positis, clamorem magnum fragoreque nūmīum supra modum sumū proferunt.

Bombulum itaque cum fistulis, id est, doctor in medio Ecclesiæ est, cum Spiritu sancto qui loquitur in eo: constringitur in ligno alto, id est, Christo, qui à sapientibus ligno vita comparatur: in catena, id est, in fide: & non tangit terram, id est, opera carnalia: duodecim bombula, id est, duodecim Apostoli: cum fistulis, id est, divinis eloquii. Cithara de qua in quadragesimo secundo psalmō scripturn est: Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus, propria confuetudinis est apud Hebraeos, quæ cum chordis viginti quatuor: quæ in modum delta literæ, sicut peritissimi tradunt, utique componitur: & per digitos Pindari variis vocibus tinnulit iñibique in diversis modis concitat.

Cithara autem de qua sermo est, Ecclesia est spiritualiter: quæ cum quatuor & viginti seniorum dogmatibus trinam

formam habens, quasi in modum delta literæ per fidem sanctæ Trinitatis manifestissime sine dubio significat: & per manus viri Petri Apostoli, qui prædicator illius est in diversis modulosis veteris & novi testamenti, alter in litera, alter in senu figuraliter concutitur.

Sambuca itaque quæ apud peritissimos Hebreorum ignotæ est: antiquis temporibus apud Chaldaeos fuisse repperit: sicut scriptum est: Cum audieritis vocem tubæ, fistulae, citharae, sambuca: & reliqua. Bucca vocatur tuba apud Hebraeos: deinde per diminutionem buccina dicitur: Sambuca autem sol apud Hebraeos interpretatur: sicut scriptum est: Samson sol eorum. Propterea autem apud eos sambuca inscribitur, quia multi corticem arboris esse putant, & per soliditatem mellis, venei ac mutabilitatem, quasi in modum tubæ de ramo arboris moveri potest: ideo sambuca dicitur: quia æstatis tempore fieri potest: & usque ad frigoris tempus durare potest. Arescit enim secundum communem confutidinem. Typus eorum est, qui Dominum in bonis operibus laudant, & in tempore frigoris, id est, tribulationum vel persecutionis laudare eum non possunt, propter infidelitatem viæ & abundantiam divitiarum suarum.

Psalterium quoque Hebrei nabol: Græcē autem psalterium: Latinæ autem laudatorium dicitur. De quo in quinq̄usimo quarto psalmo dicitur: Exurge psalterium cum cithara. Est autem cum chordis decem, sicut scriptum est: In psalterio decem chordarum psallam tibi forma quadrata. Psalterium itaque cum decem chordis, id est, cum decem verbis legis contritis contra omnem hæresim, quadrata per quatuor Evangelia potest intelligi.

Tympanum paucis verbis explicari potest: quæ minima res est, eo quod in manu mulieris portari possit: sicut scriptum est in Exodus: Sumpit autem Maria Propheta foror Aaron tympanum in manu sua: & est minima sapientia legis veteris in manu Iudeorum, Synagoga antiquis temporibus perfecit numerum decem verborum legis impletur: sonus ejus in salicibus, id est, per laborem uniuscūque doctoris latiorum Evangelium prædicavit.

Tuba itaque de qua in Daniele scriptum est: Cum audieritis vocem tubæ, fistulae, citharae, & reliqua: diversi figuris ac formis efficiuntur. Alter enim est tuba congregations populi, alter conductionis, alter victoriae, alter persequendi inimicos, alter concusionis civitatum: & reliqua. Tuba autem confuetudinis apud rerum peritissimos hoc modo intelligitur: tribus fistulis æreis in capite angusto inspiratur, in capite per quatuor vociductus æreos, qui per æreum fundamentum quarternas voces producent, magnum nūmīum vehementissimumque proferunt. Ita Evangelium terma confessione trium personarum sanctæ Trinitatis in capite angusto, id est, in nativitate Christi divinitate inspiratur: & per quatuor vociductus, id est, quatuor Evangelistas, per èremum fundamentum stabilitatem fidei & operum in toto orbe voce nimia clamores, quos in modum tubæ congregations fortiter emittunt.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Nūllam hic umbram Hieronymiani pectoris possis deprehendere. Et in aliis codicibus alio atque alio titulo prenotatur.

DE RESURRECTIONE DOMINI

† Sermo.

EXULTA cœlum, & in lātitia esto terra: dies iste amplius nobis ex sepulchro radiavit quam de sole resulfit. Ovet infernus, quia resolutus est: gaudeat, quia visitatus est: resulter, quia ignorat lucem post facula longa vidit, & in profunde noctis caligine respiravit. O pulchra lux quæ de candido ecclī fatigio promiscasti: & inter fluenta purpurea sedentes in tenebris & in umbra mortis subita claret: alterum altero capite demissi: sed terram non tangiplerique putatur, & per singula latera duodecim bombula ærea: duodecim fistulis in medio positis, in catena fixis dependent, ita tria bombula in uno latere per circumfumūt utique figurant, & concitato primo bombulo, & concitatis duodecim bombulorum fistulis in medio positis, clamorem magnum fragoreque nūmīum supra modum sumū proferunt.

Bombulum itaque cum fistulis, id est, doctor in medio Ecclesiæ est, cum Spiritu sancto qui loquitur in eo: constringitur in ligno alto, id est, Christo, qui à sapientibus ligno vita comparatur: in catena, id est, in fide: & non tangit terram, id est, opera carnalia: duodecim bombula, id est, duodecim Apostoli: cum fistulis, id est, divinis eloquii. Cithara de qua in quadragesimo secundo psalmō scripturn est: Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus, propria confuetudinis est apud Hebraeos, quæ cum chordis viginti quatuor: quæ in modum delta literæ, sicut peritissimi tradunt, utique componitur: & per digitos Pindari variis vocibus tinnulit iñibique in diversis modis concitat.

Cithara autem de qua sermo est, Ecclesia est spiritualiter: quæ cum quatuor & viginti seniorum dogmatibus trinam

De Resurrectione Domini Sermo.

ad nostra regna translati? Certè mortuus, certè vivus erat. Illusus est prælator noster in mundo, necivit quia hic stragem procuraret inferno. O crux illa fallens gaudia nostra, & parturient damna nostra. Per lignum ditati sumus, per lignum evertimur. Perit potetas illa cunctis semper populis formidata. Nullus sub sede nostra captivus palpitavit. En quod gēmebundum est exultat. Non jam audiuntur antiqui flētus, nulli jam resonant ejuslatus, omnis mugitus genitum obmutuit. Putatis iste sine nostro redibit exitio: Nemo ad nos unquam vivus intravit, nemo sic audax fuit, nemo sic carnifices terruit: nūquam in hac habitatione nigra semper & fuligine cœca jucundum lumen apparuit. An forte sol de mundo migravit? Sed nec cœlum nobis atraque parent: & tamen internus lucet. Quid faciemus? Quo convertemur contra istum? Cruentas domos & obtinere nostra cavernæ portarum custodias non valemus, male intravimus, tantam lucem obtenebremus nequivum, opprime tanta virtute prædictum non valeamus, nostra quoque urgari colla conspicimus, & de nostro infuper interitu formidamus, Quid nobis ē cœlo: Plagis recentioribus ultra justam ultrem flagellamur: noſte nostra contenti fauimus: antris nostris occultabamur. Quare radiis solis prodimur: quare violencia disturbamur: quare in nostris fedibus captivatur?

Mox igitur Christus in ipsis crudeles ministros, pœnam acies dirigit, atque implacabiles turmas, framea divina concidit: fremunt diri sub tortore carnifices, & rabiōs adæti stridoris contabescunt. Ipsa quoque antra ferrei cubilia intrante fortissimo, à fortiore æternis nexibus colligantur. Hoc namque ita futurum Dominus ipse promiserat, dicens: Nequædam intrat in domum fortis, & vaſa ejus diripit, nisi prius aligaverit fortem, & sic vaſa ejus diripiet. Tristes igitur mox lugentesque diuturno lqualore turba populique vexati concurunt: & rectoris sui vestigij advolvuntur.

Ecce apostolica dicta probantur, in nomine Jesu omne genus flectatur, celestium, terrestrium, & infernum. Mox igitur captiva animæ de custodiæ relaxatæ, à tartaro producuntur. Regnique celorum ista supplicatione deplorant. Venisti tandem clementissime Jesu, iucurre jam & parce fessis: Nunc Christe ſi vas extingue mina, jam miseratione resolve mugitus: redemisti vivos cruce tua: eripe mortuos morte tua. Pari nobiscum forte mundus ipse interierat, & ad adventum tuum omnis creatura pendebat: tibi nostra tormenta fuſpirabant, te semper infernus ifte pavebat. Dum hic es absolve reos, dum ascenderis defende tuos: dum hic es universa clauſtra ſolvantur, dum ascenderis non claudantur. Tu ſolis caput draconis communire potuisti, tu portas aeras & veſtēs ferreos voluisti conterere.

Pateat quæstus precantibus janua: lux non desit pia: & si redieris ad corpus maiestate tua, non privetur infernus potentia tua. Post auditus itaque preces, post compotis leges, post demeros in altæ voragini fossa tortores, rex noster hodie de infernis triumphator & laureatus exivit, nec candidatum officium defuit: sed leta cum principe suo, omnia beatorum turbæ processit: sicut in Evangelio scriptum est: Quia resurgentे Domino, multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt cum eo: & excutes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem, & apparetur multis. Repedat igitur ad fladium suum triumphator iterum vivus, ut neverit omnis mundus quia redit ab infernis Christus. Gloriuntur ergo credentes: Plaudant manibus omnes gentes, quia rex noster & in seculo triumphavit, & infernos vicit. Beneficia Dei nostri cum magna atque mirifica sunt: tamen nec nova probantur esse, neque subita: sed ab initio ſacili & prædicta sunt oracula, & præfigurata mysteria.

Sacram Domini passionem ab ipsis mundi coalescentis expridit, veteris testamenti responsa cecinerunt: & ideo Christum Dominum prædicatum, ac enunciatum suum fideli bus apparet, ex ipso libris & voluminibus afferimus. Validis abſque dubio nititur privilegiis, qui causam suam de adversariis afferit instrumentis: speciosa vicitoria et contraria partem chartulam suis, velut propriis laqueis irretire: & testimoniis suorum vocibus confutare, & æmulum telis suis evincere, ut oppugnatoris tui argumenta, tuis probent utilitatem militare. Itaque in Domini nostri persona: dum ex Adæ primi hominis costa mater cunctorum viventium Eva produxit: ex hujus sacro latere, & ſalutari vulnere Eccle-

Tom. V.

sia omnium fidelium parens, reparanda monstratur. In ejus tipo Abel vicit occiditur: & innocens fratera tanquam Judaica impietate maceratur. Hic idem Dominus in novissima mundi fœnēcītate per figuram beati Abrahā longavi patris offertur ad viçtimam: quo tempore dum novo sacrificio in unicui filii sui jugulum pius parricida conſurgit, ex improviso aries oculis ejus apparet: sicut eloquitur sermo divinus: & vidit Abraham arietem inter vespes herentem cornu. Inter vespes, inquit.

Requiramus quæ illa sit novitas: id est, in multitudine circumstantiæ peccatorum: harentem cornibus: id est, ad crucis cornua clavorum confixione pendente: sicut in alio loco legitim: Cornua in manibus ejus sunt. Hoc ideo quia venerandas manus ejus patibuli brachia suscepunt. Inter spinas autem deputatus est, quando spinco fert innocentia & iustitia autor illius est. Sed aliud introspicere debemus, quidnam sit, quod Isaac a patre altaris admovetur, ac subito aries pro eo non mutata, sed duplicita oblatione supponit. Gemina hic adoranda subtantia redemptoris ostenditur. Dei enim unigenitus offertur, & virginis primogenitus immolatur. Hoc quoque dominice passionis præfigurabat insignia: quod legitimus beatum Helisem sepulchro conditum, ingeito a latrunculis cadavere intra tumulum suum corpus extincti tactu sacri corporis sufficiat.

Quis hic alius præfigurabatur, nisi Dominus noster Jesus Christus, qui resurrectionem de morte largitur, & vitam ſepulcrum operatur? In latronibus etenim mundum, in Prophetæ virginitibus Christum Dominum recognoscet. Adhuc celebrimè per scripturas sanctas, etiam in Prophetæ Jonæ laboribus & ærumnis, Christi passio ac resurrecção præfigurantur. Hic Jonas (quod fidei vestra non arbitramur incognitum) typum Domini geselli præscribitur. Ipse enim Dominus dixit: Sicut fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus: ita erit filius hominis in corde terra tribus diebus & tribus noctibus. Hic inquam Jonas ad prædicandum Ninivitam ira celestis offendit. Ita domino jubente dirigitur: præciosus trifem fentientis Propheta populi conversione vacuandam: navim profugus que Tharlos petebat ingreditur: sed nauis exorta tempestate turbatis, forte fluctibus datur, & facibus ceti pīcis demersus excipitur. Sed pīce illæcum cruentate depositum, tertia die teris refunditur.

Vide Domum etiam in veteri testamento in servi forma mirabiliter apparere: vide quomodo se ante actis faciliis indicavit, secundum servilis forma humilitatem ventrum. Jonas iram Domini prædicatur ad magnam Ninivitarum destinatur urbem, dicturus: adhuc quadragesima dies & Ninive subveretur. Et Christus ad mundi mittitur civitatem, ut diem salutis, & præfinitum iudicium tempus annunciet. Jonas navim expedit, Christus Ecclesiam. Jonas fluctibus agitur, Christus mundi turbibus exercetur. Nisi Jonas perditum detur, navis periculum non sedatur. Sic non liberatur Ecclesia, nisi Christi morte salvetur. Nautæ dimisuri Jonam, tamen verentur & dicunt: Domine ne des super nos languinem innocentem: nonne vobis videtur nautarum imprecatio? Pilati igitur confesso? Qui tradit Christum, & tamen lavas manus suas, & dicit: Mundus ego sum à sanguine iusti hujus: quām congrue per personam gentilem fides generat!

Dicit itaque Jonas in oratione sua: Tolle igitur Domine animam meam, quia melior est mihi mors quam vita. Dicat hoc nobis Dominus noster Jesus Christus: quia melior est mihi mors quam vita: id est, vivens unam Judæorum gentes, gloriantur ergo credentes: Plaudant manibus omnes gentes, quia rex noster & in seculo triumphavit, & infernos vicit. Beneficia Dei nostri cum magna atque mirifica sunt: tamen nec nova probantur esse, neque subita: sed ab initio ſacili & prædicta sunt oracula, & præfigurata mysteria.

Itaque in oratione sua: Tolle igitur Domine animam meam, quia melior est mihi mors quam vita. Dicat hoc nobis Dominus noster Jesus Christus: quia melior est mihi mors quam vita: id est, vivens unam Judæorum gentes, gloriantur ergo credentes: Plaudant manibus omnes gentes, quia rex noster & in seculo triumphavit, & infernos vicit. Beneficia Dei nostri cum magna atque mirifica sunt: tamen nec nova probantur esse, neque subita: sed ab initio ſacili & prædicta sunt oracula, & præfigurata mysteria.

Puto quod hic est Dominus noster Jesus Christus, quem seva mors, inplexibus bellua, in escam suam rapuit, & prædam suam captivam contremuit: quem eti terra forbuerat.

N

crucifixum: tamen quem non invenerat reum, non poterat tenere daminatum, quia culpam non facit pœna, sed causa: quasi solitum cibum perditum in origine mundi hominem devoravit: sed magna esse sibi ipsius dignitatem præfocata cognovit. Atque ideo diuinus sermo commemorat & præcepit pisci, & evomuit Jonam in aridam. Præcepit ergo bestie, præcepit morti semper esurienti, præcepit abyssi & inferno, ut mundo restituant salvatorem. Evomuit autem, hoc debemus accipere, quod ex imis viceribus mortis, viætria vita remeaverit: atque eam ex inis præcordis inferni perditio exulcerata reddiderit.

Videmus itaque in Propheta afflictissimè præfiguratan pariter & mortem & resurrectionem. Quapropter quod impluetur cernis in seruo, credere non cunctis in Domino. Quæ cùm ita sint, perfice homo quantum valeas, & perpende quid debas: perfice quantum valeas, ut tandem vilis esse tibi desinas: ut vel per hoc erubescendas subjcere vitiis dedigneris, dum generositatem tuam de creatoris ac reparatoris dignitate metiris. Habet causas quibus te ipse confundat: cur indignis dominis vieto corde subdatur, cui gloria æterna promittitur: & sic gemino privilegio, qui dudum divinae imaginis participatione fulgebas, efficieris etiam commercii nobilitatem præfiosus. Unde quam fortis esse possit contra hostem tuum: interroga statum tuum, quod tibi Dominus ad debellandum in membris tuis mundi principem, & spiritalis nequitias superandas liberam contulit facultatem: ac sic impossibile non putes ut transfigri obtineas in angelicas beatitudines: cùm in hoc sæculo angelicas deviceris potestates. Non ergo te degeneret ac despiciat facit vita, quem vel factura probatur illustrem protulisse vel gratia: sed cursum fidelis Christi sanguis ad superna fiducialiter extollat. Nam qui se cœlesti pretio vident redemptos, ad cœlestia non dubitant preparatos.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Video dubitatum & ab aliis, cujus sit hec Homilia. Cujus sit non pronuncio, quamquam Leonem aut Maximum referunt. Hieronymi non esse palam est.

DE NATIVITATE DOMINI
Sermo.

HODIE verus sol ortus est mundo: hodie in tenebris sæculi lumen ingressum est. Deus factus est homo, ut homo Deus fieret. Formam servi Dominus accepit, ut servus verteretur in Dominum. Cœlorum habitator & conditor habitat in terris: ut homo colonus terræ migraret ad cœlos. O dies omni sole lucidor: tempus cunctis sæculis expectatus. Quod præstolabuntur angeli: quod Cherubim & Seraphim & cœlorum ministeria nesciebant: hoc in nostra tempore revelatum est. Quod illi videbant per speculum & per imaginem: nos cernimus in veritate. Qui populo Israëlitico loquebatur per Iсаiam, Jeremiam ceterisque Prophetas, nunc nobis per filium loquitur.

Videte fratres, quomodo id quod in Evangelio lectum est: in vigesimo octavo psalmo fuerit ante prædictum: Vox Domini super aquas. Locutus est enim Dei Filius ad Joannem. Sime modo, sic enim oportet nos implere omnem justitiam. Sequitur: Deus majestatis intonuit, quando pater filio testimonium redidit, dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Vox Domini confringens cedros, Baptizatus est enim Christus, & erexit prius atque sublimes demones corruevit: succidit eos Dominus tanquam cedros Libani: & communis eos Dominus tanquam vitulus fragmenta arborum ventilans, & calcibus stirpes in diversa dispergens. Et è contrario de salvatore quid dicit? Et dilectus sicut filius unicormis. Dilectus Dominus noster atque Salvator est, filius unicormis, filius crucis: de quo dicitur in cantico Habacuc: Cornua in manibus ejus, ibi abscondit fortitudinem suam. Postquam ergo dilectus iste crucifixus est: impletum est illud quod sequitur in psalmo: Vox Domini intercedens flamman agnis. Illo enim baptizato, & universo mundo Christo lavante mundato, gehenna ignis extinxitus est. Vox Domini concutientis desertum. Deserta fuit Ecclesia, qua prius filios non habebat.

Ad prædicationem Christi, deserta commota est, & parturivit & peperit: & nata est in una die gens tota simul illa, que ante dicebat desertum Cades, hoc est, desertum sanctitatis: siquidem quæ non habuerat sanctitatem, copit parere cervos, & sanctorum emittere greges, qui serpentes interficiunt, qui venena conteinent: quibus discurreribus in toto orbe, & Christi Evangelium prædicantibus: in templo ejus omnes dicent gloriam Deo. Sequitur: Dominus diluvium inhabitare facit. Consideremus totum orbe, respi-

Denique in Ezechiele Propheta, cum omnes qui missus fuerat angelus occidisset, & interfectio expisserat a sanctis, illi tantummodo solitum cibum perditum in origine mundi hominem devoravit: sed magna esse sibi ipsius dignitatem præfocata cognovit. Atque ideo diuinus sermo commemorat & præcepit pisci, & evomuit Jonam in aridam. Præcepit ergo bestie, præcepit morti semper esurienti, præcepit abyssi & inferno, ut mundo restituant salvatorem. Evomuit autem, hoc debemus accipere, quod ex imis viceribus mortis, viætria vita remeaverit: atque eam ex inis præcordis inferni perditio exulcerata reddiderit.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Nec de hac quicquam habeo quod pronunciem, nisi non esse Hieronymi. Et addubitant inscriptiones exemplarium.

DE EPIPHANIA DOMINI
Sermo.

DIIES Epiphaniorum Greco nomine sic vocatur. Quod enim nos apparitionem, vel oftenionem dicimus, Graci ἐμέτεον vocant. Hoc autem ideo, quia Dominus noster hodie & Salvator apparuit in tenebris. Licer enim olim natus esset ex Maria, & tringita jam annorum explexerat atatem: tamen ignorabatur à mundo. Eo tempore cognitus est, quo ad Joannem Baptizatam, ut in Jordane baptizaretur advenit, & vox de cœlo Patris intonantis auditus est: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Quem patet de cœlio monstraverat vox: hunc Spiritus sanctus verius in columbam & super caput illius sedens, taetum quoque ipso voluit demonstrare, ne quis alius Dei Filius putaretur à populo. Quid hac humilitate sublimius? quid hac vilitate nobilis? Baptizatur à servo, & à Deo Filius appellatur. Inter publicanos, & meretrices, & peccatores ad lavacrum venit, & sanctior est Baptista suo. Lavatur à Joanne in carne, & ipse Joannem in spiritu lavat. Aque quæ cætera mundare conseruerunt, Domino nostro lavante mundata sunt. Jordani fluvius, qui ex tempore quando populum Israel eduxit Jesus ad terram reprobationis, fuerat exsiccatus: nunc menses Domini tactis, si potuisset undas uno loco voluerat congregare, ut Domini corpus attigeret.

Videte fratres, quomodo id quod in Evangelio lectum est: in vigesimo octavo psalmo fuerit ante prædictum: Vox Domini super aquas. Locutus est enim Dei Filius ad Joannem. Sime modo, sic enim oportet nos implere omnem justitiam. Sequitur: Deus majestatis intonuit, quando pater filio testimonium redidit, dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Vox Domini confringens cedros, Baptizatus est enim Christus, & erexit prius atque sublimes demones corruevit: succidit eos Dominus tanquam cedros Libani: & communis eos Dominus tanquam vitulus fragmenta arborum ventilans, & calcibus stirpes in diversa dispergens. Et è contrario de salvatore quid dicit? Et dilectus sicut filius unicormis. Dilectus Dominus noster atque Salvator est, filius unicormis, filius crucis: de quo dicitur in cantico Habacuc: Cornua in manibus ejus, ibi abscondit fortitudinem suam. Postquam ergo dilectus iste crucifixus est: impletum est illud quod sequitur in psalmo: Vox Domini intercedens flamman agnis. Illo enim baptizato, & universo mundo Christo lavante mundato, gehenna ignis extinxitus est. Vox Domini concutientis desertum. Deserta fuit Ecclesia, qua prius filios non habebat.

Ad prædicationem Christi, deserta commota est, & parturivit & peperit: & nata est in una die gens tota simul illa, que ante dicebat desertum Cades, hoc est, desertum sanctitatis: siquidem quæ non habuerat sanctitatem, copit parere cervos, & sanctorum emittere greges, qui serpentes interficiunt, qui venena conteinent: quibus discurreribus in toto orbe, & Christi Evangelium prædicantibus: in templo ejus omnes dicent gloriam Deo. Sequitur: Dominus diluvium inhabitare facit. Consideremus totum orbe, respi-

ciamus barbaras nationes, Romanum quoque mente lustrem imperium: ubique in Christum credunt, ubique in nomine Domini baptizantur: & ita fit ut non una aqua: sed quodammodo sit diluvium baptisatorum. Quapropter consummatum est tabernaculum: hoc enim psalmi istius titulo prenotatur: quoniam Ecclesia ex viis lapidibus extracta est. Afferamus Dominum Filios Dei, afferamus ei filios arietum, Apostolorum & sanctorum: & imitemur salvatorem nostrum: quia ipse & pastor & agnus & aries appellatur, qui pro nobis immolatur in Ægypto, qui pro Iacob cornibus teneret in sentibus, & dicamus: Dominus pascat me, & nihil mihi deerit, in loco pascuæ, ibi me collocabit. Super aquam refractionis educavit me: cui est honor & gloria in tæcula sæculorum: Amen.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Eudem & hic sermo respicit auctorem, ut pancies quod sentio dicam.

IN VIGILIA PASCHÆ DE ESU
agni Sermo.

Adeo non sapiunt hec Hieronymum, ut parum absfuerit, quin in extremam classen relegarim: nisi quod malus in hac peccare partem, ut indigna letum ferem, quam ut digna rejicerem.

SERMO DE QUADRAGESIMA.

QUOMODO miles semper exercetur ad prælium, & simulatis istibus, veris postea vulneribus preparatur: ita omnis quidem Christianorum vita indiget abstinentia: sed maximè quando hostis propè est, & præparatum adversum nos exercitum ducit inimicus. Omni servis Dei tempore jejunandum est: sed tunc amplius cum ad immolationem agni, ad mysterium baptismati, ad Christi carnem & sanguinem preparamus. Statim enim ut oves suas recederet velle de proprio grege viderit diabolus, fremit, irascitur, furit, & totis adverberiæ eas viribus commotetur, perire sibi exultans quid Christo salvatur: & mori synagoga fuz, quidquid Ecclesia vivificatur.

Quia ergo, fratres charissimi, ad Domini sacramentum quadragesima dierum jejuno præparamus: jejunemus tot diebus pro peccatis nostris, quo pro sceleribus nostris Dominus jejunavit. Illum post baptismum tentat diabolus. Non enim sciebat eum esse Filium Dei: propterea negligebat. Denique postea cognoscere cupit in tentatione, dicens: si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes hiant. Et si Filius Dei es, mitte te deorsum. Nos autem quia seit velle filios Dei fieri, propterea expugnari nitor, & quasi serpens lubritus nostris involvere pedes, ne ascendere valeamus ad cœlum. Si autem Dominum tentare ait ut verisipellis & nequam: quanto magis nos decipere non timebit? Si contra Dei Filium & figulum suum, vas perditum repugnat: quanto magis contra nos qui inferioris ab eo naturæ sumus audiret infurere? Si iustus vix salvabitur, impii & peccatores ubi permanebunt? Non quo Dominus noster decipi potuerit a diabolo, sed quo formam servi accepit, in omnibus se tribuere volens exemplum, ut nemo sibi in sanctitate confidat, cum etiam illi tentatur, quem non possunt tentamenta superare.

Hoc totum idecirco replicamus, fratres charissimi: ut sollicita mente caveamus, ne exentes de Ægypto: & per quadraginta dies, quasi per quadraginta annos ad reprobationis terram per eumem felicitantes, desideremus carnes & ollas Ægypti, & a serpentibus mordeamur. Exivimus de Ægypto: quid nobis cum Ægypti cibis? Qui habemus colestrem panem, terra alimenta quid querimus? Reliquum Pharaonem, invocemus auxilium Domini: ut nobis Ægyptius rex in creditum baptismati submergatur. Ibi pereant equi & ascensores eorum: ibi fremens adversari necetur exercitus. Non murmuremus adversus Dominum, ne a Domino percussimur. Non derrahamus a sacerdotibus nostris: & magis à vitiis jejunemus quam à cibis: licet & ciborum abundantia sint fontanae viatorum. Si Aaron & Maria contra Moysen murmurantes, Dei pro seruo suo senserunt vindictam: quanto magis si aliquis nostrum præpositum suum vi pereo ore laceraverit, divina sententia punietur? Sed & sacerdotibus simpliciter præcavendum est, ne duplicit mente sint, ne Dominii ambigant potestatem. Si etiam Moyses & Aaron (qui ad aquam contradictionis vii sunt fluctuare) non ineruerint terram reprobationis intrare: utique multo

Tom. V.

magis nos qui peccatorum premuntur pondere, non valebimus fluentum Jordanis tranfire: & ad locum circumcisionis, id est, Galgal pervenire, si scandalizaverimus unum de ministris istis. Unde tam labores pastoris quam gregis fecunditas: tam ubertas messium quam agricolæ studium, Domini horreis preparantur. Toto nisu ac labore tendamus, ut digni efficiamur adventu paſchæ, & carne ac sanguine agni Christi Jesu: Amen.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Eudem & hic sermo respicit auctorem, ut pancies quod sentio dicam.

IN VIGILIA PASCHÆ DE ESU

agni Sermo.

HODIE fratres charissimi, populus Israhel, & vere homo videns Deum (hoc quippe interpretatur Israhel) egreditur jubetur de Ægypto: Hodie agnus Dei qui tollit peccata mundi pro omnium salute jugulatur: hodie sanguine illius postes domorum, id est frontes nostra depinguntur: hodie occidunt Ægyptii, & de servitute Pharaonis populus Dei liberatur: hodie perciuntur primogenita Ægyptiorum, & Israhelitarum non solum liberi, sed etiam irrationalia jumenta salvantur: Homines & jumenta salvos facies Domine. Præparamus nos, fratres charissimi, ad immolationem agni: & apprehendamus illum, non quando lux est, & adhuc luna corrupta non implerit: non quando crescere incipit vel decrecere: sed quarta decima die, id est, lumine consummato arque perfecto, quando tota ejus lampade totus orbis impletetur.

Nec putemus agnum istum anniculum ubiunque posse comediri. Præcipit nobis, ut in una illum comedamus dominum, id est, ne extra Ecclesiam immolati agnus putemus. Ex quo manifestum est, quod Judæi & Hæretici, & omnia convicula dogmataque perversorum, qui agnum in Ecclesia non comedunt, non eos agni carnes comedere: sed dracones: qui datus est (juxta psalmum) in efacere populis Aethiopum. Quomodo enim in diluvio non salvatur, nisi qui in arca fuerit Noë: & corruente Jericho una tantummodo Raab mererit, id est, Ecclesia creditis ex gentibus custodit domus: Ita in immolatione agni, tunc verè agnus occiditur, cum in una mactatur domo. Erit, inquit, vobis agnus immaculatus: de agnis & hædis sumetis eum. Præcipit & in alio loco: ut qui primo mense paſcha facere non quiverit, secundo faciat: iuxta quod & nunc jubetur: ut qui non potest habere agnum, saltum habeat hædum. Christus enim non ex hædis fit, quos si in fratribus stare jubet: sed pro diversitate meritorum unicuique aut agnus, aut hædis fit.

Queritur etiam quare non in die agnus iste immolatur, sed ad vesperam. Hæc causa manifesta est, Dominus enim noster atque Salvator in consummatione sæculorum passus est. Unde & Joannes in Epistola sua loquitur: Filiali, novissima hora est: quando autem novissima hora est, finito die, noctis initium est. Sed hoc intelligendum est, quod quandiu in isto sæculo sumus, id est, verlatur in Ægypto, non sumus in clara luce: sed in tenebris atque caligine: licet Ecclesia, id est, luna quasi in nocte resplendeat: tamen verisolis non possumus habere perfectum fulgorem. In una, inquit, domo comedimus carnes asias igni: & azyma cum amaritudinibus manducabitis. Non comedetis ex crudiis aut coctis in aqua: sed assūtum tantum igni. Jubetur nobis ut panes absque fermento veteris malitia & nequitias comedamus. De quo fermento in Evangelio Dominus discipulis dicit: Cavez à fermento pharisæorum: & poste interpretatur, fermentum pharisæorum esse doctrinam.

Et nos igitur si à doctrina sæculi istius volumus esse alieni, & quafi extraneos à mundi conversatione nos facere, persecutionibus & præfusis subiecti sumus: & secundum Apostolum comedamus azyma sinceritatis & veritatis. Vis intelligere quod dico? Dic quod verum est: loquere quod sincerum est: nullius personam accipias, non divisis, non poteris, quamlibet sit potens, quamlibet sit nobilis, si peccaverit corripere eum: & comedisti azyma sinceritatis & veritatis in amaritudine. Unde & Apostolus ait: Inimicus factus sum vobis vera dicens. Et proverbium sæculi, gentilis

N. ij